

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven tarveselvitys – tavoitteena luoda tarkoituksenmukaisia tiloja kouluille

30.10.2023 päivitetty versio (edellinen versio hyväksytty KH 2.11.2020 § 196)

1. Tarve ja sen määrittely

Kaupunginhallitus käsitteli Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven teknistä tarveselvitystä 30.9.2019. Kartoittaessaan koulu- ja päiväkotiverkoston kehittämistarpeita kaupunginhallitus kehotti sivistystointia ja yhdyskuntatointia ottamaan peruskorjaustarpeen lisäksi huomioon myös mahdollisuuden uudisrakentaa ja laajentaa A-siiven tiloja.

Uudisrakennettu A-siipi mahdollistaa koulukeskuksen tilajaon suunnittelemisen siten, että yläkoulu ja lukio toimivat erillisissä osissa niin, että lukio käyttää pääasiassa A-siiven tiloja ja yläkoulu saa käyttöönsä lukiolta vapautuvia tiloja muista siivistä (C- ja D-siivet) sekä muun muassa uudistetut kotitalousluokat yhteisten tilojen lisäksi. Uuden A-siiven avulla saadaan ratkaistua sekä yläkoulun että lukion toiminnan kannalta tärkeitä tilatarpeita. Hankkeen jatkon ja toteutusaajuuden kannalta on tässä kohtaa myös olennaista päättää, kasvatetaanko Kauniaisten lukion kokoa.

Kaupunginhallituksen (27.1.2020 § 21) asettaman koulu- ja päiväkotiverkkotoimikunnan loppuraportin yhtenä toimenpiteenä oli siirtää kansalaisopiston toiminnot suomenkielisen Kasavuoren koulukeskukseen yhdessä yläkoulun ja lukion kanssa. Asiasta ei kuitenkaan varsinaisesti päätetty tuolloin. Kaupunginhallituksessa aiemmin (2.11.2020 § 196) hyväksytyn tarveselvityksen vaihtoehdot sisälsivät kansalaisopiston toimintojen siirtämisen Kasavuoren koulukeskukseen, ja hankesuunnittelu käynnistettiin tältä pohjalta. Hankesuunnittelun aikana tarkasteltiin tarkemmin kansalaisopiston tilantarpeita ja mahdollisuuksia yhteiskäyttöön koulujen kanssa. Käyttäjien selvityksen perusteella yhteiskäytöstä ei juuri saataisi hyötyä, ja koulut ja kansalaisopisto tarvitsisivat käytännössä omat tilat, mikä lisäisi tilantarvetta ja kustannuksia merkittävästi.

Edellä mainituista lähtökohdista Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven tarveselvitystä on päivitetty syksyn 2023 aikana, ja se tuodaan kaupunginhallitukseen hyväksyttäväksi 30.10.2023. Hankesuunnittelua jatketaan päivitetyn tarveselvityksen pohjalta.

2. Toiminta

2.1 Nykytilanne (20.9.2023)

Tilojen käyttäjät

Kasavuoren koulukeskusta käyttävät Kasavuoren koulu (7–9-luokkalaiset) ja Kauniaisten lukio. Kasavuoren koulussa on tällä hetkellä 352 oppilasta, jotka on jaettu viiteen rinnakkaisluokkaan ja ruotsinkieliseen kielikylpyluokkaan. Kauniaisten lukiossa on 420 opiskelijaa jaettuna viiteen rinnakkaiseen ryhmään. Lukion osuus koulukeskuksesta on mitoitettu 400 opiskelijalle (arkkitehtiselvitys 2015). Koulut käyttävät rakennuksen tiloja joustavasti. Koulukeskuksessa henkilökunta koostuu noin 80 henkilöstä. Opiskeluhuoltohenkilöstö on yhteinen kouluille. Rakennuksessa liikkuu päivittäin kaiken kaikkiaan noin 850 ihmistä.

Kuvaus A-siiven tiloista ja siiven kunnosta

A-siiven pinta-ala on noin 1700 m², ja se on jaettu 15 luokahuoneeseen ja 5 työskentelytilaan. A-siiven kunto on todettu huonoksi, ja siipi tarvitsee kunnostusta (KH 30.09.2019 § 162). Koulukeskusta on rakennettu vaiheittain vuosina 1966–2015. 2000-luvulla koulukeskukseen on tehty yksi isompi talotekniikkasaneeraus sekä pienempiä huolto- ja korjaustöitä. Koulun A-siipi Kasavuorentien varressa on rakennettu vuonna 1966 ja sitä on laajennettu vuonna 2001 (lisäluokkia, Markuksen aukio). A-siiven talotekniikkaa on osittain korjattu 2000-luvun alussa, mutta pääosin sen rakennustekniikka sekä sähkötekniikka ovat elinkaarensa päässä.

Julkisivun kuntotutkimuksessa todetaan, että A-siiven ulkoseinä ja alapohja luokitellaan riskirakenteiksi. Kuntotutkimuksessa havaittiin, että A-siiven ulkoseinärakenne ei sisällä tuuletusraukoa, mikä voi johtaa kosteuden siirtymiseen tiilestä puurakenteisiin. Alapohjarakenteessa on myös havaittu edellytyksiä alapohjakosteuden nousulle rakenteisiin. Rakenne ei sisällä kapillaarikatkoa, mikä estäisi alapohjakosteuden nousun.

Julkisivun kuntotutkimuksessa suoritettiin tiiveystarkastelut, joissa todettiin, että A-siiven ulkoseinärakenteet eivät ole tiiviitä. Rakenteiden epätiiveyskohdista voi päästä sisäilmaan epäpuhtauksia, jotka heikentävät sisäilman laatua.

Keväällä 2019 on kartoitettu A-siiven korjaustarpeet sekä laadittu sisäilmakysely. Sisäilmakyselyn perusteella yhteensä kahdeksaan A-siiven opetustilaan on hankittu ilmanpuhdistimet. Ilmanpuhdistimien tarkoitus on jatkaa tilojen käyttömahdollisuutta ennen korjaustoimenpiteitä. A-siiven laaja-alaiset korjaustarpeet sekä sisäilmakyselyn tulokset huomioon ottaen on esitetty A-siiven peruskorjausta tai vaihtoehtoisesti A-siiven tilojen purkamista ja korvaamista uudisrakentamisella.

Vuosina 2020–2022 on järjestelmällisesti korjattu julkisivun kuntotutkimuksessa havaittuja akuutteja puutteita. Tämän jälkeen on tehty erilaisia sisäilmatutkimuksia. Tutkimuksissa havaitut puutteet on korjattu toimenpide-esityksen mukaisesti. Koko koulua koskeva suunnitelma täydentävistä rakenteiden kuntotutkimuksista on laadittu ulkopuolisen asiantuntijan toimesta kesän 2023 aikana. Lisätutkimusten kilpailutus ja toteutus on 10/2023–2/2024.

Syksyllä 2023 yhdyskuntatoimi on selvittänyt tehokkaan ja kattavamman sisäilmanpuhdistusjärjestelmän hankintaa Kasavuoren koulukeskuksen A-siipeen. Ilmanpuhdistimet mahdollistavat A-siiven käytön jatkamisen turvallisesti ja terveellisesti pitkäaikaisten väistötilojen valmistamiseen asti.

Yläkoulun ja lukion nykyinen tilanjako A-siivessä

Nykyisin A-siivessä on Kasavuoren koulun käytössä 4 perusvarusteltua luokkatilaa, 2 kotitalouden luokkaa, 1 oppilaanohjaajan työtila sekä 1 opettajien työtila yhdessä lukion kanssa. Lukion käytössä A-siivessä on lukion kielten, äidinkielen, psykologian ja kuvataiteen luokat - yhteensä 9 luokkatilaa. Purettavaan osaan kuuluvat myös erityisopettajan pienryhmätila, kaksi opinto-ohjaajien työhuonetta ja opettajien työhuone.

Lukio jakaa Kasavuoren koulukeskuksessa yläkoulun kanssa osittain samoja luokka- ja oleskelutiloja sekä käyttää samaa oppituntien 75 minuutin mitoitusta. Ruokailuvuoron pituus on 35 minuuttia jokaisella kolmella vuositasolla osittain porrastetusti.

2.2 Tavoitetilanne

Uudisrakentamalla ja laajentamalla A-siipeä tavoitellaan sekä yläkoulun että lukion käyttäjille tarkoituksenmukaisia, pedagogisesti toimivia, terveellisiä ja turvallisia tiloja. Tilojen tulee mahdollistaa joustavat opetusratkaisut ja olla monikäyttöisiä myös ilta- ja viikonloppukäyttöä ajatellen.

Rakentamislaajuudesta päätettäessä on tehtävä ratkaisu siitä, tavoitellaanko lukion volyymin kasvattamista. Koulu- ja päiväkotiverkkotoimikunta (KH 8.6.2020 §115) ei ottanut kantaa lukioiden kokoon, mutta on selvää, että tällä hetkellä alueella tarvitaan enemmän lukiokoulutuksen aloituspaikkoja. Kauniaisten lukioiden nykytilaa ja tulevaisuuden kehittämideoita on selvitetty Lukio-ohjelmassa (KH 11.01.2021 § 4). Siinä on esitetty Kauniaisten lukion koon kasvattamista 500 opiskelijaan nykyisestä noin 420:stä. Taloudelliselta kannalta 500 opiskelijan lukio toimii kustannustehokkaasti ja opiskelijoiden valinnan mahdollisuudet omille painotuksille paranevat, kun myös harvinaisempiin ainevalintoihin tulee riittävästi opiskelijoita. Suuremmissa opiskelijämäärässä myös harvinaisemmat lyhyiden vieraiden kielten, eräiden reaaliaineiden sekä taide- ja taitoaineiden ryhmät täyttyvät, mutta ryhmiä ei tarvitse perustaa lisää.

Yliopistojen sisäänpääsyuudistus ja ylioppilaskirjoitusten pisteytys ovat nostaneet lukio-opintojen merkitystä. Yksi vaikutus näyttää olevan, että yli kolme vuotta lukiossa olevien opiskelijoiden määrä kasvaa hiljaksen. Tämä näkyy jo nyt opiskelijämäärässä. Esimerkiksi lukuvuonna 2023–2024 Kauniaisten lukiossa on neljännen vuoden lukio-opiskelijoita 16 (tieto 20.09.2023).

Espoon seudun väestöennusteiden ja alueen lukiopaikkojen määrän perusteella opiskelijämäärän kasvattaminen on perusteltua. Espoon lukioiden alin keskiarvo, jolla pääsi lukioon sisään vuonna 2023, oli 7,45 ja Kauniaisten oli vielä korkeampi: Gymnasiet Grankulla samskolanin 8,67 ja Kauniaisten lukion 8,5 (bisneslinjan 8,72). Tämä johtaa siihen, että osa alueen lukiokelpoisista opiskelijoista joutuu hakemaan lukiopaikkoja Espoon ja Kauniaisten ulkopuolelta. Espoo on nostanut jonkin verran aloituspaikkojen määriä, mutta ongelma ei ole ratkennut.

3. Tilantarve uudisrakennettuun A-siipeen

Uusi A-siipi antaa mahdollisuuden miettiä koulukeskuksen tilanjakoa siten, että yläkoulu ja lukio olisivat erillisissä osissa. Tämä olisi tarpeellista siksi, että molemmilla kouluilla on erilaiset tarpeet esimerkiksi koeviikkojen ja erilaisten teemojen toteutukseen. Jos tilat ovat erilliset, on helpompi suunnitella ja toteuttaa molempien koulujen toimintaa omissa tiloissa ja olla häiritsemättä toisen koulun toimintaa.

Ratkaisuksi esitetään, että muokataan nykyisin lukion käytössä olevat tilat C -ja D-siivessä yläkoulun käyttöön ja sijoitetaan perusopetuksen osalta uuteen A-siipeen ainoastaan kotitalouden 2 luokkaa ruokasalin viereen. Ne voisivat tarvittaessa olla koulupäivän jälkeen muiden toimijoiden käytössä, ja niihin olisi helppo toteuttaa myös oma sisään kulku niin, ettei iltakäytön tarvitse kulkea peruskoulun tiloissa. Liikuntasalit, ruokala ja opiskeluhuollon tilat olisivat jatkosakin yhteiset. Tämä ratkaisu parantaisi koulun turvallisuutta, vähentäisi käytävien ruuhkaisuutta ja parantaisi lukio-opiskelijoiden viihtyvyyttä ja kilpailukykyä suhteessa lähialueen lukioihin, jotka ovat erillään peruskouluista. Ratkaisu auttaisi kehittämään sekä perusopetuksen että lukion omaa toimintakulttuuria. Tätä ehdotusta puoltaa myös luokkatilojen koko. Esimerkiksi lukion kemian luokka C-käytävällä on riittävän kokoinen peruskoululle, mutta ahdas lukiolle.

Lisäksi uuden A-siiven suunnittelussa on huomioitava mahdollisuus lukion laajentamiseen.

Edellä mainituista lähtökohdista ja tilatarpeista on luotu alustava tilaohjelma, joka on kuvattu alla olevassa taulukossa. Tilaohjelmassa on myös huomioitu Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven pedagogisessa suunnitelmassa (SOVV 28.10.2021 § 81) esiin tuonut tilatoiveet muun muassa mediapajasta/monitoimitilasta ja opiskeluhuollon tiloista. Tilaohjelma toimii hankesuunnittelun tukena.

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven uudisrakennus, alustava tilaohjelma			
Tilamäärä	Tilan kuvaus	Suuntaa antavat neliömäärät per tila	Huomioitavaa
10	<i>isoa luokkaa, joihin mahtuu vähintään 30 opiskelijaa</i>	<i>ainakin 72 m²</i>	<i>Luokkien yhdistely aukeavilla väliseinillä on etu, jos pystyy yhdistämään kaksi luokkaa esim. ylioppilaskokeessa tai uusintakuulustelussa.</i>
2	<i>pienempää luokkaa (20 opiskelijaa)</i>	<i>54–60 m²</i>	<i>Voivat olla myös isoja luokkia ajatellen sitä, jos opiskelijamäärän kasvu johtaa myös esim. kielivalintojen lisääntymiseen.</i>
2	<i>fysiikan ja kemian luokat (30 opiskelijaa), kemian laboratoriotilat luokan yhteyteen</i>	<i>85–86 m²</i>	
1	<i>kemian ja fysiikan varasto asianmukaisine kemikaalisäilytystiloinen</i>	<i>50 m²</i>	

1	<i>kuvataideluokka, jossa on tilaa 30 opiskelijalle ja riittävä tila myös tarvikkeille</i>	130 m ² 20 m ²	
3	<i>opinto-ohjaajien työhuonetta</i>	13 m ²	
1	<i>erityisopettajan työhuone, jossa 1 pienryhmätila</i>	30 m ²	<i>Neliömäärä on vain alustava arvio, vaatii tarkentamista.</i>
	<i>opiskelijoiden oleskelutila</i>		
1	<i>arkistihuone / varasto</i>		
1	<i>koulun kirjasto</i>	135 m ²	
1	<i>mediapaja/monitoimitila</i>		<i>Pedagogisessa suunnitelmassa on tuotu esiin toive mediapajasta, joka mahdollistaa tulevaisuuden opetusteknologian käytön.</i>
1	<i>laitoshuoltajien sosiaalitila</i>		
3,5	<i>kuraattorin, psykologin ja terveydenhoitajan tilat</i>	13 m ²	<i>Pedagogisessa suunnitelmassa on tuotu esiin toive tiloista opiskeluhuololle.</i>
	<i>lepohuone</i>	10m ²	<i>Mahdollisesti tarvitaan lisäksi jonkinlainen odotustila.</i>
2	<i>kotitalousluokat</i>	86 m ²	<i>Yläkoulua varten.</i>
1	<i>ruokala</i>		
	<i>wc-tiloja</i>		
<p>Nämä alla olevat luokat tarvitaan lukiolle A-siipeen korvaamaan nykyisin lukion käytössä olevat tilat C- ja D-siivessä, jos ne siirtyvät yläkoulun käyttöön. Tällöin yläkoulu ei tarvitse tiloja A-siivestä, lukuun ottamatta kotitalousluokkia ja yhteiskäyttöisiä tiloja.</p>			
4	<i>isoa luokkaa</i>	<i>ainakin 72 m²</i>	<i>D-siivestä</i>
1	<i>musiikin luokka</i>	<i>ainakin 72 m²</i>	<i>D-siivestä</i>
1	<i>biologian luokka (iso luokka)</i>	<i>ainakin 72 m²</i>	<i>C-siivestä</i>

Lukiolta vapautuvat tilat C- ja D-siivissä tulisi täyttää yläkoulun seuraavat tilatarpeet:

- 4 perusvarusteltua luokkatilaa
- 1 fysiikan ja kemian oppimistila
- 2 oppilaanohjaajien työtilaa
- 2 laaja-alaisen erityisopetuksen pienryhmätilaa
- 2 suomi toisena kielenä opetuksen pienryhmätilaa, perusvarustellun luokan yhteydessä joustavan yhteistyön mahdollistamiseksi suomi äidinkielenä -opetuksen kanssa.
- 1 erityisopetuksen pienryhmäluokan yhteydessä oleva rauhallisen työskentelyn mahdollistava jakotila

- 1 työtila, joka mahdollistaa esimerkiksi huoltajatapaamisten ja kasvatuskeskustelujen pitämisen

Tilatarpeen taustoitus

Mitä tulee lukion volyymin kasvattamiseen, lukion vuosittaista sisäänottoa on nostettu muutama vuoden takaisesta 120 opiskelijasta 134 opiskelijaan lukuvuodesta 2017–2018 alkaen. Sisäänoton kasvattaminen 160–165 opiskelijaan johtaa opiskelijamäärän kasvamiseen 500 opiskelijaan kolmessa vuodessa. Tämä tarkoittaa vähintään kolmea, mieluiten viittä uutta luokkahuonetta. Uuden osan myötä kasvaa myös lukion vetovoima niille kauniaislaisille nuorille, jotka miettivät hakeutumista muihin lukioihin. Tällä hetkellä iso osa kauniaislaisia hakeutuu muualle pääkaupunkiseudun lukioihin.

Nykyisten koulujen käytössä olevien luokkatilojen koko asettaa ryhmäkoon maksimit 30–33 oppilaaseen/opiskelijaan. Kouluissa osa luokista olisi syytä olla nykyistä suurempia, jotta luokkiin sopisi suurempi opiskelijamäärä silloin, kun se on pedagogisesti mielekästä. Suuremmassa tilassa on myös helpompi toteuttaa monipuolisia työskentelytapoja erilaisissa opetustilanteissa. Uuden A-siiven avulla voidaan ratkaista joitakin lukion toiminnan kannalta tärkeitä tilatarpeita. Uudet luokat kannattaa rakentaa siten, että niihin mahtuu 35–36 opiskelijaa. Kemian ja fysiikan opetustilat ovat liian pieniä nykyisillä resursseilla, joten näiden luokkien sijoitus uuteen siipeen on tarpeellista.

Koulukeskuksen oleskelutilat ja käytävät ovat varsin ahtaat, erityisesti silloin, kun molemmilla kouluilla on yhtä aikaa välitunti. Opiskelijoilta puuttuu välituntien viettoon ja omaan opiskeluun soveltuvia tiloja. Uuden lisätilan myötä on mahdollista rakentaa monikäyttöinen oleskelualue, joka soveltuu myös itsenäiseen ja pienryhmien opiskeluun. Uusien koulurakennusten suunnittelussa pyritään siihen, että kaikki tilat ovat opetuksen ja oppimisen tiloja. Tämä tarkoittaa, että vältetään perinteisiä käytäväkouluja.

Koulukirjastotoiminta ja siellä sijaitsevat rauhalliset tilat oleilulle ja opiskelulle ovat tärkeitä. Laitoshuoltajien sosiaalitulojen tulisi olla nykyistä paremmat. Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven pedagogisessa toimintasuunnitelmassa (SOVV 28.10.2021 § 81) koulut toivat esiin toiveen muun muassa opiskeluhuollon tilojen siirtämisestä A-siipeen sekä kirjaston läheisyyteen suunniteltavasta mediapajasta/monitoimitilasta. Lisäksi kotitalousluokat on uusittava. Niiden saneerauksesta on aikaa, eivätkä ne vastaa enää laadukkaita kotitalouden opetuksen tarpeita.

Uuden lisäosan suunnittelussa on mahdollista ottaa huomioon kestävä kehityksen näkökulma. Rakennukseen kannattaa suunnitella aurinkopaneelit ja mahdollisesti maalämmön käyttö. Materiaalivalinnat on mahdollista tehdä myös tästä näkökulmasta. Ensikertaiskalustaminen vaatii paljon rahaa, jos se tehdään perinteisellä tavalla. Tähän kannattaa tarkastella vaihtoehtona leasing-tyyppisiä kalusteratkaisuja, joita on nykyisin tarjolla. Tämä poistaa kalusteinvestointien tarvetta jatkossa ja pitää kalusteet jatkuvasti kunnossa.

4. Toteutuksen aikataulu

Kun tarveselvitys on hyväksytty ja hanke sisällytetty kaupunginvaltuuston hyväksymään investointiohjelmaan, laaditaan tarveselvityksessä esitettyjen laajuus-, laatu- ja ajoitustietojen pohjalta hankesuunnitelma. Hankesuunnittelun tarkoituksena on tarkentaa tarveselvityksen aikana laadittua toteutusajatusta. Toiminta suunnitellaan tarkemmin ja laaditaan varsinainen tilaohjelma. Myös kustannukset ja aikataulu tarkentuvat.

Aiemmin hyväksytyn (KH 2.11.2020 § 196) tarveselvityksen pohjalta käynnistettiin hankesuunnittelu keväällä 2021. Hankesuunnitelmaa (4.3.2022) esiteltiin yhdyskuntavaliokunnassa 10.05.2022 (§ 45), josta se lähetettiin lausuntokierrokselle käyttäjävaliokuntiin. Valiokuntien lausuntojen pohjalta tarveselvitystä on päivitetty merkittävästi, joten hankesuunnittelu tulee kilpailuttaa uudelleen päivitettyyn tarveselvitykseen pohjautuen. Hankesuunnittelun aikataulu on riippuvainen kilpailutusprosessista sekä muutostarpeiden laajuudesta. Aikatauluun vaikuttaa oleellisesti myös tilakeskuksen henkilöresurssit.

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven käyttäjät ovat laatineet hankesuunnittelun tueksi pedagogisen suunnitelman (SOVV 28.10.2021 § 81), jossa keskitytään toiminnallisiin ja pedagogisiin tilaratkaisuihin.

Käyttäjän näkökulmasta on toivottavaa, että kaikki uudelleenrakentamis- ja laajennustyöt voidaan tehdä niin, että koulun toiminta häiriintyy mahdollisimman vähän.

5. Alustava kustannus selvitys

Koulujen käyttöön suunnitellun A-siiven toteuttaminen yksikerroksisena, laajemmalla purkualueella (sisältäen ruokalan, kotitalousluokat, kirjaston) kustantaa arviolta noin 15,5 miljoonaa euroa. Kustannusarvio perustuu samoille neliöhinnoille kuin hankesuunnitelman (4.3.2022) alkuperäisessä laskelmassa. Laskelmassa ei ole huomioitu viime aikojen indeksikorotuksia. Kustannukset tarkentuvat hankesuunnittelun edetessä.

Lukion koon kasvattamisen kustannusvaikutukset

Lukiokoulutuksen rahoittamiseksi kunnat saavat valtionosuutta, joka määräytyy opiskelijamäärän ja opiskelijaa kohti määrätyn yksikköhinnan tulon perusteella. Valtionosuudella katetaan vain osittain lukiokoulutuksen rahoitus ja kunnalle jää tietty osuus maksettavaksi.

Jos Kauniaisten lukion opiskelijamäärää kasvatetaan 500 opiskelijaan eli noin 80 opiskelijalla, alustavien laskelmien mukaan kaupungin rahoitusosuus kasvaisi noin 103 000 eurolla per vuosi. Laskelma perustuu siihen, että vuoden 2022 tilinpäätöksessä kaupungin opiskelijakohtainen toimintakate oli 8 046 euroa, josta valtionosuusrahoituksella katetaan 6 768 euroa/opiskelija, jolloin kaupungin rahoitusosuudeksi jää 1 278 euroa/opiskelija, ja tämä kerrottuna 80:llä tekee tarkalleen 102 204 euroa.

Kauniaislaisten lukion opiskelijoista noin 84 % tulee muista kunnista (tilanne 20.9.2023). Ulko- paikkakuntalaiset Kauniaisten lukioon tulevat opiskelijat kustantavat nykyisin Kauniaisten kaupungille yhteensä noin 455 000 euroa (vuoden 2022 kaupungin rahoitusosuus kerrottuna ulko- paikkakuntalaisten opiskelijamäärällä).

Lukion koon kasvattaminen 500 opiskelijaan tarkoittaisi pakollisten, syventävien ja soveltavien kurssiryhmien lisäämistä yhteensä noin 93:lla, mikä tarkoittaa lisäkustannuksia yhteensä noin 280 000 euroa per vuosi, kun yhden kurssiryhmän kustannukseksi on arvioitu 3 000 euroa (arvio syksyltä 2022). Toisaalta suurempi lukiokokoo antaisi kaupungille enemmän valtionosuuksia, mikä myös vähentäisi kunnan rahoitusosuutta euroina. Vuoden 2022 valtionosuudella lasketuna opiskelijamäärän kasvattaminen (80 opiskelijan lisäys) toisi tuloja lisää noin 541 440 euroa vuodessa.

Opetushallituksen suositusten (1995) mukaan tarvitaan laskennallisesti 6,1 m² tilaa per opiskelija, jos koulussa on 500 opiskelijaa (tieto Lukio-ohjelmasta KH 11.01.2021 § 4). Yhteensä kiinteistössä tulisi silloin olla 3050 m² (hyötyneliöitä) lukion käytössä. Jos opiskelijamäärä pysyy nykyisenä (420), kiinteistössä hyötyneliöitä tulisi olla 2 562 m². Eli lukion opiskelijamäärän kasvattaminen 80 opiskelijalla lisää tilantarvetta 488 hyötyneliöllä, mikä tarkoittaa 2 440 000 euroa lisäkustannuksia (jos neliöhinta on 5000 e).

Seuraavassa taulukossa on vielä tiivistetysti kuvattu nykyisen ja kasvatetun opiskelijamäärän alustavat arviot kustannusvaikutuksista:

	Nykyinen opiskelijamäärä (420)	Kasvatettu opiskelijamäärä (500)	Kustannusero (nykyinen versus kasvatettu opiskelijamäärä)
Lukiolaisten kokonaiskustannus vuodessa (perustuen vuoden 2022 tilinpäätöksen opiskelijakohtaiseen toimintakatteen (8 046 e) ja opiskelijamäärän tuloon)	3 379 320 e	4 023 000 e	+ 643 680 e
Valtionosuusrahoitus vuodessa (perustuen vuoden 2022 yksikköhinnan (6 768 e) ja opiskelijamäärän tuloon)	2 842 560	3 384 000 e	+ 541 440 e
Kaupungin rahoitusosuus vuodessa (kokonaiskustannuksesta on vähennetty valtionosuus)	536 760 e	639 000 e	+ 102 240 e
		Kurssiryhmien lisäämisen kustannukset n. 280 000 e / vuosi.	+ 280 000 e
Neliökustannukset (perustuen mitoitukseen 6,1 m ² /opiskelija, neliöhinta 5000 e/m ²)	Opiskelijamäärälle tarvittavat hyötyneliöt (2 562 m ²) kustantavat 12 810 000 e.	Opiskelijamäärälle tarvittavat hyötyneliöt (3050 m ²) kustantavat 15 250 000 e.	+ 2 440 000 e (lisäneliöiden 488 m ² kustannus)

Näin ollen lukion koon kasvattaminen nykyisestä 420 opiskelijasta 500 opiskelijaan tuo vuosittaisia lisäkustannuksia kaupungille alustavalta arviolta noin 390 000 euroa (kaupungin rahoitusosuus + lisäkurssiryhmät). Rakentamiseen tulee lisäkustannuksia arviolta noin 2,44 miljoonaa euroa.

6. Väistötilat uudisrakentamisen ajaksi

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta kävi kokouksessaan 19.4.2023 (§ 26) keskustelua Kasavuoren koulukeskuksen sisäilmatilanteesta ja päätti esittää, että A-siiven pidempiaikaiset väistötilat samalla tontilla tai sen välittömässä läheisyydessä järjestetään mahdollisimman pian. Lisäksi esitettiin, että sivistystoimen tulee järjestää väistötiloja jo syksystä 2023, mikäli koulut tarvitsevat.

Sivistystoimi ja yhdyskuntatoimi ovat yhteistyössä selvittäneet mahdollisia väistötilaratkaisuja sekä lyhyt- että pitkäaikaiseen tarpeeseen. Selvityksen pohjalta suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta kävi kokouksessaan 7.6.2023 (§ 37) keskustelua väistötilasuunnitelmista. Asiaa käsiteltiin tämän jälkeen kaupunginhallituksessa 12.06.2023 (§ 120) sekä kaupunginvaltuustossa 19.06.2023 (§ 42). Yhdyskuntavaliokunta antoi lisäselvityksiä pidempiaikaisista väistötilaratkaisusta kokouksessaan 15.08.2023 (§ 70), jolloin pyydettiin suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan lausuntoa (SOVV 24.8.2023 § 57). Lyhytaikaisia väistötiloja koskevaa ratkaisuesitystä käsiteltiin yhdyskuntavaliokunnassa 5.9.2023 (§ 77).

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven käyttäjien väistötilatarpeita on selvitetty syksyllä 2023. Kasavuoren koulun osalta tilatarpeet ovat seuraavat:

- 3 luokkatilaa yleisopetukseen
- 2 kotitalousluokkaa
- 1 pienryhmätila (S2- ja erityisopetus)
- 3 pienempää työhuonetta (opinto-ohjaajat, erityisopetus)

Kauniaisten lukion väistötilatarve on seuraava:

- 9 yleisopetuksen luokkatilaa, joista 7 on oltava riittävän suuria lukion ryhmille, jotta niihin mahtuu 30 opiskelijaa, mielellään vähän enemmänkin.
- 3 pienempää työhuonetta (opinto-ohjaajat, erityisopettajat)
- 1 kuvataideluokka

Väistötilasuunnitelmassa on luokkatiloja kokonaisuudessaan kolme vähemmän kuin nyt koko A-siivessä ja yksi työhuone enemmän. Lisäksi tulee huomioida saneerausalueen lähellä olevien kirjaston ja ruokalan toiminnan järjestäminen.

Väistötilojen tulee olla pysyviä ja kestäviä koko väistötarpeen ajan. Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta on 24.08.2023 (§57) esittänyt, että vuokrattava moduulikoulu vastaa ainoana vaihtoehtona koulujen väistötilatarpeisiin. Edellä kuvattuihin tilatarpeisiin vastaavan vuokrattavan moduulikoulun laajuus olisi arvion mukaan yhteensä noin 1800–1900 m². Tämän suuruisen moduulikoulun kokonaiskustannusarvio on noin 3,8–4,5 miljoonaa euroa 10 vuoden vuokra-ajalla, kun vuokrahinta on 15–17 €/m²/kk. Kokonaiskustannusarvio sisältää maatyöt (250 €/m²), liittymät (75 000 €) ja rakennuttamisen kustannukset (50 000 €). Kustannusarviot tarkentuvat suunnittelun ja kilpailutuksen jälkeen.

Moduulikoulun sijoittamispaikaksi on esitetty Kasavuoren koulukeskuksen tonttia, sillä opetuksen toiminnallisen ja laadullisen näkökulman, sekä tilatarpeen laajuuden ja nuorten hyvinvoinnin ja turvallisuuden vuoksi A-siiven pidempiaikaiset väistötilat tulee järjestää nykyisen koulukeskuksen kanssa samalla tontilla tai sen välittömässä läheisyydessä. (SOVV 24.08.2023 § 57)

7. Johtopäätökset

Päivitetystä tarveselvityksessä on kuvattu tilatarpeet uudisrakennettuun A-siipeen. Lähtökohdiana on, että lukio saa uudet tilat A-siivestä ja yläkoulu saa käyttöönsä lukiolta vapautuvia tiloja C- ja D-siivistä. Tällöin yläkoulu tarvitsee käyttöönsä A-siivestä vain uudet kotitalousluokat ja yhteiset tilat. Selvitysten perusteella ei katsota tarkoituksenmukaiseksi suunnitella kansalaisopistolle lisätiloja koulukeskuksen yhteyteen, vaan kansalaisopisto jatkaa toimintaansa nykyisin käyttämässään tiloissa.

Kun suunnittelusta jätetään kokonaan pois kansalaisopistolle suunnitellut tilat, rakennusratkaisun kustannusarvio olisi noin 15,5 miljoonan euron luokkaa, jos A-siipi toteutetaan yksikerroksisena laajemmalla purkualueella (sisältäen ruokalan, kotitalousluokat, kirjaston) vain koulujen käyttöön.

Lukion koon kasvattamista 500 opiskelijaan nykyisestä noin 420:stä on hahmoteltu Lukio-ohjelmassa (KH 11.01.2021 § 4), jossa on tarkasteltu Kauniaisten lukioiden tulevaisuuden kehittämisideoita. 500 opiskelijan lukio toimii kustannustehokkaasti ja opiskelijoiden valinnan mahdollisuudet omille painotuksille paranevat, kun myös harvinaisempiin ainevalintoihin tulee riittävästi opiskelijoita. Suuremmassa opiskelijamäärässä myös harvinaisemmat lyhyiden vieraiden kielten, eräiden reaaliaineiden sekä taide- ja taitoaineiden ryhmät täyttyvät, mutta ryhmiä ei tarvitse perustaa lisää. Päätettäessä A-siiven uudisrakentamisen laajuudesta on myös tehtävä päätös, onko lukion koon kasvattaminen perusteltua taloudelliseen tilanteeseen nähden. Lukion koon kasvattamisesta syntyy lisäkustannuksia alustavalta arviolta noin 390 000 euroa vuodessa ja rakentamisen lisäneliöt kustantavat noin 2,44 miljoonaa euroa.